

CENTRUL
NAȚIONAL ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

PR. 2/21.01.15
CPS, DJ
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD – 2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, nr.198

Tel.: 022 24-36-41

Nr. 06/805 din "13" 02 2015

La nr.2 din 21 ianuarie 2015

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului legii pentru completarea unor acte legislative (Legea nr.121/2001, Legea nr.190/2003, Legea nr.499/1999).

Anexă potrivit textului:

- 1) Raportul de expertiză anticorupție - 3 (trei) file;
- 2) Anexa la raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) filă.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
P.D.P. Nr.	<u>211</u>
" <u>16</u> "	<u>02</u> 20 <u>15</u>
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.121/2001, Legea nr.190/2003, Legea nr.499/1999)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este un grup de deputați în Parlament, autor nemijlocit - deputați în Parlamentul RM, ceea ce corespunde art.73 din Constituție și art.47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27 decembrie 2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul este elaborat în scopul asigurării unor măsuri suplimentare de protecție socială a veteranilor celui de-al doilea război mondial, prin completarea Legii nr.190 din 08 mai 2003 cu privire la veterani, și anume:

- acordarea ajutorului material unic anual în mărime de 10 mii lei veteranilor celui de-al doilea război mondial;
- acordarea serviciilor de protezare dentară cu o compensare a cheltuielilor aferente în mărime de 4 mii lei fiecărui veteran din cel de-al doilea război mondial;
- asigurarea gratuită a veteranilor celui de-al doilea război mondial cu proteze, cîrje, ghete ortopedice, cărucioare, aparate auditive;
- scutirea veteranilor celui de-al doilea război mondial de plata pentru serviciile comunale (încălzire, gaze naturale, gaze lichefiate, servicii de canalizare, salubritate, ascensoare, energie electrică, alimentare cu apă rece și caldă, deservirea blocului, cărbune și lemne de foc);
- acordare alocațiilor pentru îngrijire, însoțire și supraveghere veteranilor celui de-al doilea război mondial.

De asemenea, Legea nr.499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni se completează cu o normă care prevede acordarea alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere veteranilor celui de-al doilea război mondial.

d. Suficiența argumentării. Considerăm că argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului. Autorul a specificat condițiile care au determinat elaborarea acestuia și principalele prevederi.

Deși pentru veteranii celui de-al doilea război mondial prevederile proiectului sunt binevenite, totuși, lipsa normelor clare privind modul de implementare în practică a prevederilor proiectului, oferă acestora din urmă un caracter declarativ.

Centrul susține promovarea în continuare a proiectului legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.121/2001; Legea nr.190/2003; Legea nr.499/1999), cu condiția luării în considerare a obiecțiilor formulate în prezentul raport de expertiză anticorupție.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Deși prevederile proiectului presupun cheltuieli financiare legate de:

- acordarea ajutorului material unic anual în mărime de 10 mii lei veteranilor celui de-al doilea război mondial;
- acordarea serviciilor de protezare dentară cu o compensare a cheltuielilor aferente în mărime de 4 mii lei fiecărui veteran din cel de-al doilea război mondial;
- asigurarea gratuită a veteranilor celui de-al doilea război mondial cu proteze, cîrje, ghete ortopedice, cărucioare, aparate auditive;
- scutirea veteranilor celui de-al doilea război mondial de plata pentru serviciile comunale (încălzire, gaze naturale, gaze lichefiate, servicii de canalizare, salubritate, ascensoare, energie electrică, alimentare cu apă rece și caldă, deservirea blocului, cărbune și lemne de foc);
- acordare alocațiilor pentru îngrijire, însoțire și supraveghere veteranilor celui de-al doilea război mondial,

autorul nu face o estimare a mijloacelor financiare necesare pentru acoperirea cheltuielilor enumerate mai sus. Acesta însă, în nota informativă, menționează că costurile prevederilor din proiect sunt destul de modeste și vor fi acoperite preponderent din contul bugetului de stat conform normativelor elaborate de Guvern, fiind omisă menționarea celorlalte surse de finanțare.

Făcînd un calcul estimativ a mijloacelor prevăzute în proiect, constatăm că doar pentru acordarea ajutorului material unic anual în mărime de 10 mii lei veteranilor celui de-al doilea război mondial, cel puțin pentru anul curent, sunt necesare 19.780 mii lei, nemaivorbind despre scutirea veteranilor celui de-al doilea război mondial de plata pentru serviciile comunale.

În lipsa informațiilor cu privire la existența sau inexistența mijloacelor financiare suficiente pentru realizarea prevederilor proiectului, nu ne putem expune asupra oportunității promovării acestuia. Însă, în lipsa surselor financiare necesare pentru implementarea dispozițiilor proiectului, acestea vor avea un caracter pur declarativ, adică nu vor produce efecte juridice.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului promovează interesele veteranilor celui de-al doilea război mondial, însă promovarea acestora nu este în detrimentul interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt

În contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Potrivit prevederilor Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, la inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică plasează pe pagina web oficială, cu cel puțin 15 zile lucrătoare până la examinarea deciziei, anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei care trebuie să conțină: argumentarea necesității de a adopta decizia, termenul-limită, locul și modalitatea în care cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate pot avea acces la proiectul de decizie și pot prezenta sau expedia recomandări, datele de contact ale persoanelor responsabile de recepționarea și examinarea recomandărilor.

La momentul efectuării expertizei anticorupție proiectul este plasat pe pagina web a Parlamentului.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Ca obiecție generală

În proiect autorul operează cu noțiunea „veteranii celui de-al doilea război mondial” care, însă, nu este definită în Legea cu privire la veterani.

Alineatul (2) art.6 din legea prenotată stabilește următoarele categorii de veterani:

- a) veterani de război;
- b) veterani ai muncii;
- c) veterani ai serviciului militar;
- d) veterani ai organelor afacerilor interne, ai Centrului Național Anticorupție, ai organelor securității statului și ai sistemului penitenciar.

La rândul său, alin.(1) art.7 din lege prevede în calitate de veterani de război persoanele care au participat la acțiunile de luptă în cel de-al doilea război mondial, la acțiunile de luptă desfășurate pe teritoriul altor state și la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau care au asigurat unitățile militare ale armatei active în zonele în care s-au desfășurat acțiunile de luptă, precum și persoanele care și-au îndeplinit serviciul militar sau au lucrat în spatele frontului în anii celui de-al doilea război mondial și au fost decorate cu ordine sau medalii ale fostei U.R.S.S. pentru serviciu ireproșabil și muncă plină de abnegație în anii celui de-al doilea război mondial.

Prin urmare, Legea nr.190/2003 nu operează expres cu noțiunea de „veterani ai celui de-al doilea război mondial”, însă la alin.(2) art.7 enumără categoriile de participanți la război și persoane asimilate participanților la război care sînt recunoscuți ca veterani de război.

Potrivit dispoziției de la lit.e) art.19 din Legea nr.780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia.

În scopul evitării interpretării discreționare a prevederilor proiectului de către persoanele responsabile de realizarea în practică a acestora, considerăm oportună completarea legii cu definiția noțiunii „veterani ai celui de-al doilea război mondial”.

Recomandarea: Propunem autorului completarea Legii nr.190/2003 cu definiția: veterani ai celui de-al doilea război mondial - persoanele prevăzute la lit.a), cu excepția militarilor care și-au satisfăcut serviciul în subunitățile, unitățile militare, statele

maiore și instituțiile militare în timpul altor acțiuni de luptă pentru apărarea fostei U.R.S.S., lit.b) - e) subalin.1) alin.(2) art.7 din prezenta lege și persoanele prevăzute la lit.a) - e) subalin.2) alin.(2) art.7 din prezenta lege, cu excepția persoanele antrenate de organele puterii locale la strângerea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în perioada de după acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova”.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Ca obiecție generală

Proiectul este lacunar în ceea ce privește mecanismul de control al implementării prevederilor.

Articolul 30 al Legii nr.780/2001 stabilește că dispozițiile finale și tranzitorii ale actului legislativ cuprind, de regulă, prevederi referitoare la:

- a) modalitatea de intrare în vigoare și de punere în aplicare a noilor reglementări;
- b) corelarea noilor reglementări cu cele din actele legislative preexistente și menținerea temporară a unor situații juridice născute sub imperiul reglementărilor preexistente;
- e) obligația autorităților responsabile de a executa actul legislativ, de a lua măsurile și de a efectua procedurile necesare executării.

Lipsa dispozițiilor finale și tranzitorii în prevederile proiectului face dificilă aplicarea practică a acestuia, deoarece mecanismul de implementare a noilor reglementări nu există.

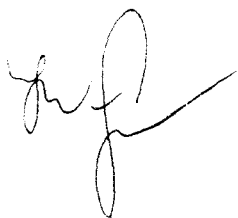
Recomandarea: Sugerăm autorului completarea proiectului cu dispoziții finale și

tranzitorii, și oferirea Guvernului unei perioade de timp suficiente pentru crearea mecanismului de implementare a prevederilor.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr.977 din 23 august 2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr.62 din 19 aprilie 2013, de către

Vadim Gheorghita
inspector principal, Direcția legislație și expertiză anticorupție
09 februarie 2015

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.121/2001, Legea nr.190/2003, Legea nr.499/1999)

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	Ca obiecție generală	Utilizarea termenilor neconsacrați în legislație / neaplicați în practică	În proiect autorul operează cu noțiunea „veteranii celui de-al doilea război mondial” care, însă, nu este definită în Legea cu privire la veterani. Alineatul (2) art.6 din legea prenotată stabilește următoarele categorii de veterani: a) veterani de război; b) veterani ai muncii; c) veterani ai serviciului militar; d) veterani ai organelor afacerilor interne, ai Centrului Național Anticorupție, ai organelor securității statului și ai sistemului penitenciar. La rîndul său, alin.(1) art.7 din lege prevede în calitate de veterani de război persoanele care au participat la acțiunile de luptă în cel de-al doilea război mondial, la acțiunile de luptă desfășurate pe teritoriul altor state și la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau care au asigurat unitățile militare ale armatei active în zonele în care s-au desfășurat acțiunile de luptă, precum și persoanele care și-au îndeplinit serviciul	Propunem autorului completarea Legii nr.190/2003 cu definiția: veterani ai celui de-al doilea război mondial - persoanele prevăzute la lit.a), cu excepția militarilor care și-au satisfăcut serviciul în subunitățile, unitățile militare, statele majore și instituțiile militare în timpul altor acțiuni de luptă pentru apărarea fostei U.R.S.S., lit.b) - e) subalin.1) alin.(2) art.7 din prezenta lege și persoanele prevăzute la lit.a) - e) subalin.2) alin.(2) art.7 din prezenta lege, cu excepția persoanele

			<p>militar sau au lucrat în spatele frontului în anii celui de-al doilea război mondial și au fost decorate cu ordine sau medalii ale fostei U.R.S.S. pentru serviciu ireproșabil și muncă plină de abnegație în anii celui de-al doilea război mondial.</p> <p>Prin urmare, Legea nr.190/2003 nu operează expres cu noțiunea de „veterani ai celui de-al doilea război mondial”, însă la alin.(2) art.7 enumără categoriile de participanți la război și persoane asimilate participanților la război care sînt recunoscuți ca veterani de război.</p> <p>Potrivit dispoziției de la lit.e) art.19 din Legea nr.780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia.</p> <p>În scopul evitării interpretării discreționare a prevederilor proiectului de către persoanele responsabile de realizarea în practică a acestora, considerăm oportună completarea legii cu definiția noțiunii „veterani ai celui de-al doilea război mondial”.</p>	<p>antrenate de organele puterii locale la strîngerea munițiilor și a tehnicii militare, la dominarea teritoriului și a obiectelor în perioada de după acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova”.</p>
2	Ca obiecție generală	Lipsa procedurilor clare de control a implementării prevederilor din proiect	<p>Proiectul este lacunar în ceea ce privește mecanismul de control al implementării prevederilor.</p> <p>Articolul 30 al Legii nr.780/2001 stabilește că dispozițiile finale și tranzitorii ale actului legislativ cuprind, de regulă, prevederi referitoare la:</p> <p>a) modalitatea de intrare în vigoare și de punere în aplicare a noilor reglementări;</p>	<p>Sugerăm autorului completarea proiectului cu dispoziții finale și tranzitorii, și oferirea Guvernului unei perioade de timp suficiente pentru crearea mecanismului de implementare a</p>

		<p>b) corelarea noilor reglementări cu cele din actele legislative preexistente și menținerea temporară a unor situații juridice născute sub imperiul reglementărilor preexistente;</p> <p>e) obligația autorităților responsabile de a executa actul legislativ, de a lua măsurile și de a efectua procedurile necesare executării.</p> <p>Lipsa dispozițiilor finale și tranzitorii în prevederile proiectului face dificilă aplicarea practică a acestuia, deoarece mecanismul de implementare a noilor reglementări nu există.</p>	prevederilor.
--	--	--	---------------